

FEDERALE ADVIESRAAD VOOR OUDEREN

Advies 2018/09

De Federale Adviesraad voor Ouderen, opgericht krachtens de wet van 8 maart 2007 tot oprichting van een Federale Adviesraad voor Ouderen en waarvan de leden benoemd zijn bij het koninklijk besluit van 13 november 2012 houdende benoeming van de leden van de Federale Adviesraad voor Ouderen, heeft tot taak om op eigen initiatief, op verzoek van de federale regering of op verzoek van een Wetgevende Kamer advies uit te brengen over de tot de bevoegdheid van de federale overheid behorende aangelegenheden met betrekking tot de pensioenen, de gelijkheid van kansen, de sociale integratie en de bestrijding van de kansarmoede, de toegankelijkheid tot de gezondheidszorg en de mobiliteit.

Met toepassing van artikel 3 §3,1° van voormelde wet van 8 maart 2007 brengt de Federale Adviesraad voor Ouderen volgend advies uit:

ADVIES VAN DE FEDERALE ADVIESRAAD VOOR OUDEREN BETREFFENDE HET MINIMUMPENSIOEN

SITUERING VAN HET ADVIES

1. Toekenningsvoorwaarden

In verband met het recht op een minimumpensioen vermeldt het regeerakkoord van 10 oktober 2014 het volgende:

“Om de toegang tot het minimumpensioen te vergroten, zal de regering ervoor zorgen dat voortaan alle gewerkte of gelijkgestelde dagen, ongeacht het stelsel waarin ze gepresteerd worden, een recht zullen geven op een minimumpensioen, op voorwaarde dat minstens een bepaald minimum aantal dagen gepresteerd of gelijkgesteld wordt over de hele loopbaan.”

De FAVO stelt vast dat bij de berekening van een minimumpensioen als werknemer en/of als zelfstandige, er nog steeds geen rekening wordt gehouden met de gepresteerde beroepsloopbaan als statutair ambtenaar.

De Algemene Beleidsnota - Pensioenen 2017 - van minister Bacquelaire voorziet in een hervorming waardoor een werknemer toegang tot het minimumpensioen verkrijgt wanneer hij *“een minimumaantal effectieve arbeidsdagen bewijst”*.

In het pensioenstelsel van de statutaire ambtenaren kan een supplement minimum worden toegekend al na 20 aanneembare dienstjaren.

2. Bedrag

Met betrekking tot het bedrag van het minimumpensioen zegt het regeerakkoord:

“Wie gedurende een volledige loopbaan voltijds heeft gewerkt, moet op die manier recht hebben op een minimumpensioen dat minstens 10 % hoger is dan de armoededrempel.”

Voor het kalenderjaar 2017 lag de Europese armoedegrens voor België op € 13 670 per jaar voor een alleenstaande (Bron: STATBEL). Voor een tweede volwassene wordt het bedrag met 50 % verhoogd, zodat de armoedegrens voor een echtpaar op € 20 505 per jaar ligt.

Om de doelstelling van het regeerakkoord te bereiken moeten de minimumpensioenen minstens € 15 037 per jaar bedragen voor een alleenstaande en € 22 555 voor een gerechtigde op een gezinspensioen.

De FAVO stelt vast dat het maximumbedrag van het minimumpensioen als alleenstaande deze doelstelling bereikt in het pensioenstelsel van de werknemers, wanneer er rekening wordt gehouden met het vakantiegeld.

$(14\,650,34^* + 769,80 = 15\,420,14 \text{ euro})$

* bedrag volledige loopbaan

De FAVO vestigt de aandacht er op dat deze bedragen enkel de indruk geven dat gerechtigden op een minimumpensioen een inkomen verkrijgen dat hoger is dan de Europese armoedegrens.

Wordt het minimumpensioen berekend op een beroepsloopbaan van minder dan 40 jaar, dan wordt de Europese armoedegrens niet bereikt.

Volgens Eurostat bedroeg de gemiddelde beroepsloop in België in 2016 slechts 32,6 kalenderjaren. Er mag dus worden aangenomen dat veel gerechtigden op een minimumpensioen toch nog een inkomen verkrijgen dat onder de Europese armoedegrens valt.

3. Sociale zekerheid en sociale bijstand

De spanning tussen sociale zekerheid (minimum pensioen) en sociale bijstand (IGO) is te klein.

ADVIES

1. Toekenningsvoorwaarden

De FAVO dringt er op aan om nog binnen deze legislatuur het regeerakkoord uit te voeren, zodat bij de toegang tot het minimumpensioen rekening wordt gehouden met alle gewerkte en gelijkgestelde dagen, ongeacht het stelsel waarin ze werden gepresteerd (werknemers, zelfstandigen en ambtenaren).

Dit houdt ook in dat de toekenningsvoorwaarden in de drie pensioenstelsels gelijklopend moeten zijn.

De toekenning van een minimumpensioen in meerdere stelsels tegelijk mag er niet toe leiden dat door deze toekenning het totale pensioenbedrag hoger is dan het bedrag van het minimumpensioen voor een volledige loopbaan in het voordeligste van de betrokken stelsels.

De FAVO kan enkel instemmen met het voorstel van minister Bacquelaire, om een minimumpensioen toe te kennen dat uitsluitend berekend wordt op een minimumaantal effectieve werkdagen, wanneer dit een bijkomende toegang tot het minimumpensioen betekent naast de bestaande regeling.

De FAVO is van oordeel dat de invoering van een minimumpensioen op basis van effectieve werkdagen, geen verstrenging tot de toegang mag inhouden.

Dit betekent dat een gepensioneerde met 6 240 effectief gewerkte VTE dagen (wat overeen komt met een effectieve tewerkstelling gedurende 20 kalenderjaren) recht moet verkrijgen op het minimumpensioen.

Het minimumpensioen kan berekend worden op basis van het aantal effectief gewerkte dagen, gedeeld door 14 040 (aantal VTE dagen voor een volledige beroepsloopbaan).

Voorbeeld:

loopbaan

- 20 voltijdse jaren met 312 effectief gewerkte VTE-dagen
- 6 jaar halftijdse tewerkstelling met 156 effectief gewerkte VTE-dagen

Totale loopbaan = (20 x 312) + (6 x 156)
= 7 176 VTE-dagen

Minimumpensioen:

$14\,548,22^* \times 7\,176 / 14\,040 = \text{€ } 7\,435,75$

* Bedrag van toepassing op 01-07-2018

In de huidige reglementering is er geen recht op een minimumpensioen omdat er niet minstens 30 loopbaanjaren zijn.

Indien een loopbaan in aanmerking komt voor de berekening van een minimumpensioen volgens de bestaande regelgeving én op basis van effectief gewerkte VTE-dagen, moet het voordeligste bedrag worden toegekend.

2. Bedrag

De FAVO dringt aan om het bedrag van het minimumpensioen voor de gerechtigden op een gezinspensioen, in een eerste fase, ten minste op te trekken tot het bedrag van de Europese armoedegrens.

De FAVO stelt voor dat de minister van pensioenen de nodige stappen onderneemt, zodat binnen deze legislatuur het wetgevend werk kan worden afgerond om het minimumpensioen voor de gerechtigden op een gezinspensioen op te trekken tot minstens 10 % boven de Europese armoedegrens, zoals voorzien in het regeerakkoord.

De FAVO vraagt dat dit wordt gerealiseerd, nog vóór een eventuele nieuwe berekeningswijze voor het minimumpensioen wordt ingevoerd.

De FAVO is van oordeel dat een koppeling aan het minimumloon een nog betere garantie kan zijn en stelt voor om voor iedere gepensioneerde minstens een minimumpensioen te voorzien dat gelijk is aan het gewaarborgd minimumloon voor een volledige loopbaan.

Het bedrag voor een gerechtigde op een minimumpensioen aan gezinsbedrag moet significant hoger liggen dan het bedrag als alleenstaande.

De FAVO is van mening dat een minimumpensioen een recht is, gekoppeld aan een bewezen beroepsloopbaan. Eventuele inkomsten van een huwelijkspartner mogen de bedragen niet beïnvloeden. De FAVO stelt daarom voor dat bij de berekening van het supplement minimum voor een gepensioneerd statutair ambtenaar er geen rekening meer wordt gehouden met inkomsten van een huwelijkspartner.

3. Sociale zekerheid en sociale bijstand

De FAVO is van oordeel dat een menswaardige sociale bijstand er minstens voor zorgt dat gerechtigden hierop een bijstand verkrijgen tot de armoedegrens. De minima in de sociale zekerheid moeten daarom een betere bescherming voorzien.

Om te voorkomen dat na verloop van tijd onze wettelijke pensioen afglijden naar een basispensioen, op basis van een minimumpensioen, moet de spanning met de hogere pensioenen ook groter worden.

De FAVO herhaalt daarom haar advies (2015/3) om het loonplafond met 25 % op te trekken. Dit kan in een overgangperiode van 10 jaar lopende van 2019 tot 2029, waarbij het loonplafond van 2018 jaarlijks met 2,25 % wordt verhoogd, bovenop de bestaande verhogingen.

Bij pensioenverhogingen moeten de inkomstenplafonds, grensbedragen en/of referentiebedragen voor de toekenning van de voordelen aan ouderen ook automatisch en gelijktijdig worden aangepast (fiscale barema's, verhoogde tegemoetkoming, THAB, elektriciteit, ...).

De bedragen zijn weergegeven aan index 141,59

Goedgekeurd tijdens de algemene vergadering van 13 december 2018

**De voorzitter,
Maddie GEERTS**

**De ondervoorzitter,
Philippe ANDRIANNE**